

paa Holmen. Jeg ønskede gerne oplyst, om Staten kan regnes blandt Arbejdsgeberne, og altsaa ogsaa kan indstævnes for disse Retter, eller om det skal være her som i Thykland, hvor Folk, der arbejde paa Militær- eller Marine-Anlæg under den militære Forvaltning, ere undtagne fra Loven. Ogsaa for mange andre af Statens Arbejdere maa man have Rede paa, hvorledes Forholdet er.

§ 5 tales der om Omraadet for Arbejdsretterne, som er en Overøvrighedsreds. Videre end til en saadan kunne de ikke udstrækkes. Kjøbenhavn er jo en Overøvrighedsreds for sig, ligesom ethvert Amt er det. Naar nu en Arbejdsgeber i Kjøbenhavn har Arbejdere paa Frederiksberg, hvilket jo sker hver Dag, ville Retsfager mellem ham og hans Arbejdere, efter som Loven nu lyder, ikke kunne afgøres for Retten for de Arbejderen's Bedkommende, der arbejde derude, da det jo skal være, hvor Virksomheden er. Denne Bestemmelse kunde jo forandres derved, at det blev afgørende, hvor Arbejdsgeberen bor, men det vilde ogsaa have sine Vanskeligheder. Det er i det hele taget et meget vanskeligt Punkt at komme ud over, og jeg kunde ønske, at der blev givet Ministeriet større Myndighed til at udvide Omraadet for Arbejdsretternes Virksomhed, derved denne Lov en Gang skulde komme i Virksomhed. Forandres det til, at det skal være Arbejdsgeberens Bopæl, hvad der har meget for sig, vil en Frederiksbergst Haandværker, der har Arbejdere i Kjøbenhavn, ikke kunne faa mulige Sager afgjorte med sine Arbejdere, der arbejde herinde. I Djeblikket udføres saaledes et betydeligt Murerarbejde paa Kjøbenhavns ny Raadhus af Mestres, der bo paa Frederiksberg.

Med Hensyn til Valgene maa jeg give det ærede kongevalgte Medlem (H. N. Hansen), der først talte, fuldkommen Ret i, at man bør se at komme bort fra Lovforslagets Valgmåde. Jeg kan saa godt forstaa, at det ærede 5te Medlem for Kjøbenhavn (P. Knudsen) ønskede, at saa mange som muligt skulde deltage i disse Valg, idet de derved bleve afhængige af den store politiske Organisation, man har, og det er jo en Fordel for denne. Men det vilde være en Urimelighed at tro, at enhver af disse Folk har sin Mening om, hvem han skal vælge til Bifidder. Det sker naturligvis ikke paa den Maade, at enhver Mand hjemme tænker over, hvem han vil vælge, og saa gaar hen og vælger dem; han gaar hen og faar Besked af sin Organisation eller sit politiske Parti om, hvem han skal stemme paa. Arbejdsgeberne ville gøre ligesaa; det er den naturligste Ting af Verden. I et Land med en

Forfatning som vor, og ved Foretagelse af den Slags Valg, som her er Tale om, kan man ikke være selvstændig, man kan ikke opnaa noget ved at optræde paa egen Haand og kun gøre, hvad man selv vil; man maa rette sig efter sit Parti. Derfor er det ogsaa urimeligt at have den store Vælgermasse at manøvrere med; det kan meget bedre ske ved, at Organisationerne vælge, og skulde der virkelig være enkelte Personer, der ikke kunne faa deres Sager afgjorte, fordi der ingen Organisation er i deres Sag, er den Ulykke virkelig ikke saa forstræffelig stor; saa kunne de andre Organisationer nok hjælpe dem til at faa deres Ret, naar de ellers ville være gode mod dem. Der kunde maaske ogsaa gøres noget fra Statens Side for de ubenforstaaende, ligesom der ved denne Lov paa en anden Maade vilde blive gjort overordentlig meget fra Statens Side, idet Staten skal betale alle Udgifterne. Man kunde vel saaledes nok blive enig om paa Finansloven at give noget til Retshjælp for ubemidlede Arbejdere.

Til det ærede kongevalgte Medlem (H. N. Hansen) vil jeg gerne gøre en Bemærkning, angaaende de tvindelige Arbejdere, som han ikke troede kunde komme ind under Loven i noget større Omfang eller vilde give Anledning til mange Sager. Jeg tror tværtimod efter Erfaringer fra Thykland, at der vil komme mange Sager fra tvindelige Arbejdere; de Tilfælde ere Lønneforholdsvis betydeligt op; hvor tvindelige Arbejdere have søgt deres Arbejdsgeber for Retten. Af Folk som Kængøringskoner og Badstærkoner vil der ikke kunne komme andre end de, der arbejde for en næringsdrivende i hans Forretning. Arbejde de derimod for en Embedsmand, kunne de ikke stævne ham for Retten, og denne kan heller ikke der holde dem til at gøre, hvad de ere blevne enige om; thi han er ikke inde under Loven. Jeg kan ogsaa gøre opmærksom paa, at ligesom der er en Voldgift mellem Mestrene og Arbejdsmandene hos Murerne, saaledes er der ogsaa en Voldgift mellem Mursvendene og deres Mestres, der har bestaaet i flere Aar og udrettet et meget stort Arbejde.

Det ærede 5te Medlem fra Kjøbenhavn (P. Knudsen) talte om de Klager, som hyppigt fremsættes paa Politistationerne af Arbejdere over, at de ikke kunde faa deres Løn af Arbejdsgeberne. Jeg har ogsaa forhørt mig om, i hvor stort Omfang dette skete, og jeg har faaet det Svar, at noget saadant mindedes man ikke at have lagt Mærke til, saa saa forstræffeligt mange Klager kan det da ikke være. — Det ærede Medlem talte ogsaa om, at Mødet i Haandværker-